

WERKGROEP ITALIË STUDIES

WWW.ITALIESTUDIES.NL / WWW.ITALIESTUDIES.BE

Nieuw licht op de schilder Michelangelo

Debat over de toeschrijving van twee werken aan de meester

Tijdstip: vrijdag 2 december 2011, 20.00-21.30 u., aansluitend rinfresco
Locatie: Italiaans Cultureel Instituut, Keizersgracht 564, Amsterdam
Toegang: gratis

In 2010 en 2011 hebben enkele spectaculaire ontdekkingen ons beeld van de kunstenaar Michelangelo ingrijpend gewijzigd. Duidelijk is geworden dat Michelangelo veel meer dan tot nog toe bekend was ook schilderijen heeft gemaakt, en wel opvallend kleine werken met een sterk religieuze inslag. Dit lijkt moeilijk in overeenstemming te brengen met het conventionele beeld dat er van Michelangelo bestaat, zeker ook onder kunsthistorici.

Deze opvallende wending in de wereld van de kunstgeschiedenis van de Italiaanse Renaissance stoelt voor een belangrijk deel op het technisch en archivalisch onderzoek dat Maria en Antonio Forcellino hebben uitgevoerd. Al in haar aan de Universiteit van Amsterdam in 2007 verdedigde proefschrift toont Maria Forcellino aan dat twee kleine religieuze schilderwerken, die tot nog toe aan Marcello Venusti werden toegeschreven, door diens meester Michelangelo zelf moeten zijn vervaardigd. Deze werken zijn ontstaan als uiting van Michelangelo's diepe religieuze gevoelens, en hadden in een kleine kring van hervormingsgezinde gelijkgestemden, waaronder de dichteres Vittoria Colonna, een duidelijke functie.

In een lezing voor de Accademia Nazionale dei Lincei zijn deze resultaten in mei 2010 wereldkundig gemaakt. Onlangs werden ze in Rome opnieuw voorgesteld,

tijdens een studiedag over 'Michelangelo e la pittura' en in de recent geopende geopende tentoonstelling *Il Rinascimento a Roma. Nel segno di Michelangelo e Raffaello*. Daarnaast is ook deze herfst nog in de Frankfurter Allgemeine Zeitung de ontdekking gemeld van een document waaruit blijkt dat Michelangelo in 1519 een groot schilderij van een Madonna gemaakt moet hebben.

Deze nieuwe inzichten staan op gespannen voet met het al eeuwenlang bestaande beeld van Michelangelo, waarin de nadruk ligt op diens beeldhouwkunst en eventueel architectuur, maar zeker niet op diens devotie schilderkunst. Dit beeld gaat rechtstreeks terug op de biografie die Giorgio Vasari van zijn idool Michelangelo maakte en publiceerde in zijn *Vite*. Vandaar dat mede als gevolg van deze ontdekkingen moet worden nagedacht over een nieuwe interpretatie van dit voor de Italiaanse kunstgeschiedenis zo fundamentele werk.

In het debat, dat in het Italiaans en het Nederlands wordt gevoerd, zullen de sprekers de nieuwe vondsten laten zien en de achtergronden ervan toelichten. Ook zal in het debat verkend worden welke consequenties deze nieuwe vondsten zullen hebben voor ons beeld van Michelangelo en van Vasari.

Sprekers zijn:

- **Maria Forcellino**, kunsthistorica en auteur van *Michelangelo, Vittoria Colonna e gli 'spirituali'. Religiosità e vita artistica a Roma negli anni 1540* (Roma, Viella, 2009)
- **Harald Hendrix**, hoogleraar Italiaanse taal en cultuur (Universiteit Utrecht), voorzitter van de Werkgroep Italië Studies
- **Bram Kempers**, hoogleraar sociologie van de kunst (Universiteit van Amsterdam)
- **Henk Th. Van Veen**, hoogleraar kunstgeschiedenis (Rijksuniversiteit Groningen)

Na afloop van het debat volgt een Italiaans 'rinfresco'.

Organisatie en informatie:

- Werkgroep Italië Studies [www.italiestudies.nl // www.italiestudies.be]
- Italiaans Cultureel Instituut [www.icamsterdam.esteri.it]